

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 4 stycznia 2019 roku, wydanym w sprawie z powództwa (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Z. przeciwko H. N. o zapłatę, Sąd Rejonowy w Zgierzu:

1. zasądził od pozwanej H. N. na rzecz J. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Z. kwotę 8 368,28 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 1 czerwca 2016 roku do dnia zapłaty;
2. oddalił powództwo w pozostałym zakresie;
3. oparł rozstrzygnięcie o kosztach procesu na zasadzie stosunkowego rozliczenia, pozostawiając ich szczegółowe wyliczenie referendarzowi sądowemu.

Orzeczenie to zapadło w stanie faktycznym, którego najważniejsze ustalenia faktyczne były następujące:

30 grudnia 2011 roku H. N. wytoczyła przeciwko (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Z. powództwo o zapłatę kwoty 4 000 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 15 października 2011 roku do dnia zapłaty tytułem zwrotu zadatku w podwójnej wysokości w związku z odstąpieniem od umowy z przyczyn leżących wyłącznie po stronie (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Z. oraz kwoty 3 740 zł wraz z odsetkami ustawowymi od 15 października 2011 roku do dnia zapłaty tytułem odszkodowania. Korespondencja zawierająca odpis pozwu wraz z załącznikami i wezwaniem na termin rozprawy została wysłana na (...) spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością w Z.. 14 sierpnia 2012 roku Sąd Rejonowy w Zgierzu w sprawie o sygn. akt I C 243/12 wydał przeciwko (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Z. wyrok zaoczny uwzględniający powództwo. Korespondencja zawierająca odpis wyroku zaocznego została wysłana na (...) spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością w Z.. Postanowieniem z dnia 12 października 2012 roku Sąd Rejonowy w Zgierzu nadał wyrokowi w zakresie należności głównej wraz z odsetkami klauzulę wykonalności.

25 stycznia 2013 roku H. N. złożyła u Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Łodzi-Widzewa w Łodzi B. G. (1) wnioski o wszczęcie egzekucji przeciwko J. spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Z. w oparciu o wyrok zaoczny z dnia 14 sierpnia 2012 roku zaopatrzone w klauzulę wykonalności poprzez m.in. zajęcie rachunków bankowych dłużnika. 4 lutego 2013 roku (...) Sp. z o.o. z siedzibą w Z. doręczono zawiadomienie o wszczęciu egzekucji. 25 stycznia 2013 roku Komornik Sądowy w sprawie KM 95/13 dokonał zajęcia rachunku bankowego w (...) Bank S.A. należącego do (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w Z.. Egzekucja z rachunku bankowego została umorzona a postępowanie egzekucyjne w sprawie KM 95/13 zostało zakończone. 11 lutego 2013 roku nastąpiło pobranie z rachunku bankowego należącego do powodowej spółki kwoty 12 213,54 zł. Pozwanej H. N. została przekazana kwota 11 283,76 złotych. Rachunek bankowy powoda został ponadto obciążony kwotą 210 zł prowizji za przyjęcie i całkowitą realizację zajęcia w sprawie KM 95/13. Postanowieniem z 12 lutego 2013 roku Komornik sądowy przy Sądzie Rejonowym dla Łodzi-Widzewa w Łodzi ustalił koszty egzekucyjne na kwotę 1 009,81 zł i obciążył nimi dłużnika.

11 lutego 2013 roku powodowa spółka wniosła o przywrócenie terminu do wniesienia sprzeciwu od wyroku zaocznego z dnia 14 sierpnia 2012 roku wydanego w sprawie I C 243/12, wskazując iż w przedmiotowej sprawie pozwanemu nie został doręczony prawidłowo odpis pozwu ani wyroku zaocznego, albowiem korespondencja była kierowana na dane spółki (...), która ma taki sam adres co pozwana spółka (...). Postanowieniem z dnia 23 maja 2014 roku Sąd

Rejonowy w Zgierzu umorzył postępowanie wywołane wnioskiem o przywrócenie terminu do wniesienia sprzeciwu od wyroku zaocznego, zawiesił rygor natychmiastowej wykonalności wyrokowi zaocznemu i udzielił zabezpieczenia poprzez zawieszenie postępowania egzekucyjnego prowadzonego w sprawie KM 95/13. Po przeprowadzeniu postępowania dowodowego Sąd Rejonowy w Z. wyrokiem z dnia 28 maja 2015 roku uchylił wyrok zaoczny, oddalił powództwo a rozstrzygnięcie o kosztach procesu oparł na zasadzie odpowiedzialności za wynik procesu, pozostawiając szczegółowe wyliczenie referendarzowi sądowemu. W uzasadnieniu tego orzeczenia Sąd Rejonowy wskazał, iż roszczenie powódki było uzasadnione co do kwoty 2 000 zł, jednakże z uwagi na fakt, iż dochodzona kwota została w całości spłacona a pozew nie został cofnięty, powództwo podlegało oddaleniu. Apelację od powyższego orzeczenia złożyła H. N.. Apelacja została oddalona przez Sąd Okręgowy w Łodzi wyrokiem z dnia 7 listopada 2016 roku. Sąd Okręgowy podzielił ustalenia faktyczne i rozważania prawne Sądu Rejonowego.

14 marca 2016 roku (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością złożyła wniosek o zawiązanie do próby ugodowej H. N. co do zapłaty kwoty 12 426,54 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 11 lutego 2013 roku. Odpis wniosku doręczono pozwanej w dniu 31 maja 2016 roku. Na posiedzeniu w dniu 28 lipca 2016 roku w imieniu wnioskodawcy nikt się nie stawił.

Należność wyegzekwowaną na podstawie tytułu wykonawczego wydanego w sprawie I C 243/12 H. N. w całości wydała jeszcze w latach 2012-2013 roku. Część kwoty przeznaczyła na uregulowanie należności z osobą, której sprzedała samochód. Resztę przeznaczyła na opłacenie wakacji oraz honorarium adwokackie.

W takim stanie faktycznym Sąd Rejonowy uznał, że powództwo zasługiwało na częściowe uwzględnienie. Powód żąda zapłaty z tytułu świadczenia nienależnego, co jest uzasadnione w świetle treści art. 405 k.c.

w zw. z art. 410 § 1 i 2 k.c. Pozwana bezzasadnie wywodziła, że skoro powód w postępowaniu toczącym się na skutek sprzeciwu od wyroku zaocznego wydanego w sprawie I C 243/12 nie zgłosił roszczenia restytucyjnego, z uwagi na treść art. 338 k.p.c., nie jest uprawniony do dochodzenia należności z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia. Art. 338 k.p.c. ma charakter procesowy

i ustanawia specjalny trybu dochodzenia roszczeń zasądzonych następnie uchylonym lub zmienionym wyrokiem, mający ułatwić pozwanemu osiągnięcie tego celu w tym samym procesie. To tylko wzmocnienie uprawnienia strony, która może dochodzić roszczenia także w osobnym procesie.

Apelację od powyższego wyroku złożyła pozwana H. N., która zaskarżyła to orzeczenie w zakresie rozstrzygnięć z punktów 1. i 3. Skarżąca zarzuciła naruszenie:

1. przepisów prawa procesowego, które miało istotny wpływ na treść zaskarżonego rozstrzygnięcia, to jest:

A) art. 338 § 1 k.p.c., którego podstawę materialną stanowią przepisy o bezpodstawnym wzbogaceniu tj. art. 405 k.c. oraz 410 § 1 i § 2 k.c., co daje wniosek, iż Sąd na tymże przepisie oparł swoje ustalenia, pomimo iż powód mógłby żądać od pozwanej wyegzekwowanego świadczenia na zasadzie art. 338 § 1 k.p.c. wyłącznie do czasu prawomocnego zakończenia postępowania

I C 243/12, które toczyło się przed Sądem Rejonowym w Zgierzu, albowiem zwrotu wyegzekwowanego świadczenia można dochodzić wyłącznie w tym samym postępowaniu, w którym uchyla się lub zmienia wykonany wyrok, co jednakże nie wyłączało prawa dochodzenia odszkodowania w odrębnym postępowaniu na zasadzie art. 338 § 2 k.p.c., którego z kolei materialno - prawną podstawę stanowią przepisy art. 415 k.c. i następne, które jednakże sam powód wykluczył, wskazując jako podstawę swojego roszczenia przepisy art. 405 k.c. oraz 410 § 1 i § 2 k.c.;

B) art. 338 § 1 k.p.c. w związku z art. 415 k.p.c. oraz art. 398 (15) k.p.c. poprzez zastosowanie tychże przepisów jako podstawy orzeczenia

w niniejszej sprawie, w drodze analogii, w sytuacji gdy instytucja wniosku restytucyjnego w postępowaniu cywilnym nie ma jednolitego charakteru dla wniosków składanych w trybie art. 338 § 1 k.p.c., art. 415 k.p.c. i art. 398 (15) k.p.c., na co wprost wskazywał Sąd Najwyższy postanowieniem z dnia

10 lutego 2012 r. II PK 180/11 oraz w powołanej przez Sąd w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku uchwale składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 11 lipca 2012 r. sygn.. akt II PZP 1 /12;

C) art. 338 § 2 k.p.c. poprzez nieuwzględnienie faktu, iż roszczenie powoda dochodzone w niniejszej sprawie, a zatem w postępowaniu odrębnym od sprawy I C 243/12, winno podlegać regulacjom opisanym w powołanym przepisie z zachowaniem reguł wynikających z art. 415 k.c. i następnie oraz przepisu art. 6 k.c., które zarówno Sąd, jak i powód zignorował, powołując przepis art. 338 § 1 k.p.c.;

D) art. 338 § 2 k. p. c. w związku z art. 328 § 2 k. p. c., poprzez całkowicie rozbieżne treści w uzasadnieniu wyroku: „Zawarte w art. 338 § 2 k.p.c. sformułowanie w ocenie Sądu nie przemawia za stanowiskiem przyjętym przez pozwaną. Rozumieć je należy w ten sposób, że nawet w razie zgłoszenia i uwzględnienia wniosku porwanego o zwrot nienależnego świadczenia wyegzekwowanego na podstawie uchylonego lub zmienionego wyroku zaopatrzonego w rygor natychmiastowej wykonalności pozwany zachowuje możliwość dochodzenia w odrębnym procesie dalszych roszczeń odszkodowawczych, o ile wykaże, że poniósł szkodę przewyższając wartość wyegzekwowanego świadczenia”, w sytuacji gdy brzmienie tego przepisu wprost wyklucza rzeczony wniosek, jak i wyklucza je fakt, iż pozwana wyegzekwowała należne jej świadczenie na podstawie prawomocnego wyroku wydanego w sprawie I C 2431/2 (dopiero po około 4 miesiącach od jego uprawomocnienia się), a nade wszystko cytowane sformułowanie stoi w sprzeczności z treścią akapitu drugiego na stronie 5 uzasadnienia Sądu;

E) art. 328 § 2 k.p.c. poprzez stwierdzenie przez Sąd, iż intencją pozwanej było ferowanie stanowiska, że niezgłoszenie wniosku restytucyjnego 338 § 1 k.p.c. w sprawie I C 243/12, pozbawiać miałyby powoda możliwości późniejszego dochodzenia zwrotu wyegzekwowanego świadczenia, co absolutnie nie koreluje ze stanowiskiem strony pozwanej, a przeciwnie - strona pozwana od samego początku postępowania wskazuje, iż prawo to właśnie zapewnia przepis art. 338 § 2 k.p.c. z zachowaniem regulacji art. 415 k.c. i następne oraz art. 6 k.c.;

F) art. 227 k.p.c. w związku z art. 232 zdanie pierwsze k.p.c. w związku z art. 244 § 1 k.p.c. w związku z art. 217 § 1 k.p.c. poprzez dokonanie istotnych w sprawie ustaleń (a właściwie wyliczenia zasądzonej powodowi od pozwanej kwoty), w oparciu o dokumenty, które nie stanowiły dowodów w sprawie, albowiem nie zostały powołane przez powoda we wniosku dowodowym, a do zamknięcia rozprawy nie zostały wskazane przez powoda karty akt postępowania egzekucyjnego Km 95/13, prowadzonego przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Łodzi – W. w Ł. B. G., z których przeprowadzenia dowodu żądał powód, tym bardziej, że powód już w pozwie wskazywał, iż po załączeniu akt ww. postępowania karty te wskaże czego jednakże nie uczynił;

G) art. 227 k.p.c. w związku z art. 217 § 1 k.p.c. w związku z art. 233 § 1 k.p.c. poprzez oddalenie wniosku dowodowego z zeznań świadka M. F., pomimo iż dowód ten dotyczył istotnych dla sprawy okoliczności, a Sąd winien sam ocenić, po przesłuchaniu świadka czy kwota wpłacona przez pozwaną powodowi w wysokości 2 000 zł stanowiła zadek czy też zaliczkę, a nie przyjmować ustalenia innego Sądu, którymi, jak sam Sąd zauważa, nie jest związany, albowiem moc wiążąca wyroku dotyczy wyłącznie związania jego treścią a nie uzasadnieniem, tym bardziej, iż w dalszej części uzasadnienia Sąd czyni własne ustalenia co do wysokości kwoty, którą zasądził zaskarżonym orzeczeniem od pozwanej na rzecz powoda, niezależnie od faktu, iż uczynił to na podstawie dokumentów z których dowód nie został przeprowadzony;

H) art. 233 § 1 k.p.c. w związku z art. 217 § 1 k.p.c. w związku z art. 6 k.c. poprzez zaniechanie oceny faktu, iż powód nie udowodnił wysokości dochodzonego od pozwanej roszczenia, w tym nie powołał dokumentów z których przeprowadzenia dowodu żądał, a nadto, iż powód dochodził zwrotu także kosztów postępowania egzekucyjnego w sprawie Km 95/13, pomimo iż nie kwestionował tych kosztów w drodze przysługujących mu środków prawnych, w toku postępowania egzekucyjnego, a zatem uznał, iż obowiązek ich poniesienia obciążał powoda;

I) art. 233 § 1 k. p. c. poprzez dowolną, a nie swobodną ocenę dowodów, polegającą na braku wszechstronnego rozważenia zebranego w sprawie materiału dowodowego, w sposób sprzeczny z zasadami logicznego rozumowania, wiedzy oraz doświadczenia życiowego, a w tym nieuwzględnienie faktu, iż wyrok wydany przez Sąd Rejonowy w Zgierzu

w sprawie I C 243/12 na podstawie, którego zostało przeprowadzone postępowanie egzekucyjne przez Komornika Sądowego B. G.

w sprawie Km 95/13 był wyrokiem prawomocnym, a nie opatrzonym rygorem natychmiastowej wykonalności, co nakazywało Sądowi wziąć pod uwagę, iż:

- pozwana kierując wniosek egzekucyjny działała na podstawie prawa nadanego jej przez Sąd w imieniu Rzeczypospolitej Polskiej bez swej winy,
a w pozwie prawidłowo oznaczyła pozwanego (tu powoda), podając już wówczas nr KRS i załączając wydruk ze strony internetowej, choć obowiązku takowego nie miała, co winno dać Sądowi asumpt do ustalenia, iż przede wszystkim pozwana nie może ponosić w żadnej części odpowiedzialności z tytułu poniesionych przez powoda kosztów postępowania egzekucyjnego Km 95/13 czy to na zasadzie art. 405 k.c., art. 410 k. c. czy art. 415 i następane k.c.;
- pozwana nie mogła nawet przypuszczać, iż w dacie, w której otrzymała należne jej środki, na podstawie prawomocnego orzeczenia Sądu, iż może w przyszłości obciążać ją obowiązek ich zwrotu, z uwagi na nieprawidłowości pracownika Sądu w oznaczaniu danych pozwanego, wbrew treści dokumentów pozwanej (wówczas powódki), stąd środki te wydatkowała, tym bardziej, iż wbrew twierdzeniu Sądu tylko ich część powódka przeznaczyła na wydatki związane z wakacjami z dzieckiem, zapłatą kosztów pełnomocnika i zwrot zadatku dla niedoszłego nabywcy jej pojazdu O. (...) (wszystkie koszty ze wskazaniem kwot opisane zostały w pozwie złożonym w sprawie I C 243/12 i uzasadnieniu wyroku, na które Sąd się powoływał), co jak łatwo Sąd mógł policzyć, kwota ta to około połowy wyegzekwowanych środków i w żaden sposób nie spowodowała po stronie pozwanej przysporzenia;

J) art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dowolną, a nie swobodną ocenę dowodów, polegającą na braku wszechstronnego rozważenia zebranego w sprawie materiału dowodowego, w sposób sprzeczny z zasadami logicznego rozumowania, wiedzy oraz doświadczenia życiowego, a w tym zaniechanie faktu, iż pozwany w ogóle nie udowodnił wysokości należnego mu świadczenia, w tym poprzez dowód z dokumentów, co do którego powód ostatecznie wniosku dowodowego nie złożył, pomimo iż pozwana zakwestionowała roszczenie powoda co do zasady, jak i co do wysokości, a nadto powód nie wykazał z jakich przyczyn dochodzi odsetek od dnia

1 czerwca 2016 r. w sytuacji gdy wyrok w sprawie III Ca 842/16 wyrok został wydany w dniu 07 listopada 2016 r., czego Sąd także nie zauważa i nie wyjaśnia z jakich przyczyn przyjął datę obowiązkową zapłaty odsetek przez powódkę zgodnie z datą oznaczoną w pozwie, a nade wszystko jeśli już Sąd się podjął wyliczenia roszczenia powoda — z jakich przyczyn nie wziął pod uwagę treści prawomocnego wyroku wydanego w sprawie I C 243/12, wydanego po uchyleniu wyroku zaocznego, na podstawie którego powód uzyskał wymagalne roszczenie o zwrot kosztów procesu (w tym wypadku dla powoda była to kwota 1 200 zł), niezależnie od tego czy świadczenie to już wyegzekwował czy jeszcze nie, takowe uprawnienie posiadał, z którego de facto skorzystał i wyegzekwował od pozwanej wskazaną kwotę;

K) art. 386 § 6 k. p. c. poprzez nieprzeprowadzenie przez Sąd I instancji wnikliwego rozważenia właściwych przepisów prawa i zgromadzonego materiału dowodowego, w tym kwestii podniesionego zarzutu przedawnienia, albowiem ogólnikowe stwierdzenie przez Sąd Okręgowy w uzasadnieniu wyroku III Ca 332/18, iż roszczenie powódki (nie wiadomo jednakże na jakich podstawach oparte) nie zwalniało Sądu z wypowiedzenia się w kwestii podniesionego przez pozwaną zarzutu przedawnienia, o którym Sąd Rejonowy w ogóle w uzasadnieniu nie wspomina, podobnie jak i sąd nie wyjaśnił wprost podstawy procesowej i materialnej zasądzonych na rzecz powoda roszczenia, a niezależnie od powyższego nie wyjaśnił z jakich przyczyn pozwaną mają obciążać koszty postępowania egzekucyjnego

i dlatego przy wyliczeniu nie uwzględnił faktu, iż po uchyleniu prawomocnego wyroku zaocznego w sprawie I C 243/12 powodowi Sąd przyznał koszty procesu w kwocie 1 200 zł (orzeczenie referendarza Sądowego z dnia 1 października 2015 r.), dając powodowi prawo ich uzyskania od pozwanej, co de facto powód uczynił i zmieniając w tym zakresie rozstrzygnięcie wobec pozwanej, co winno zostać przez Sąd odliczone z kwoty, która Sąd ustalał jako bezpodstawne wzbogacenie powódki już na podstawie treści wyroku wydanego w sprawie I C 243/12 uchylającego prawomocny wyrok zaoczny;

2. przepisów prawa materialnego, a to:

A) art. 6 k. c. poprzez jego niezastosowanie i dokonywanie istotnych dla sprawy ustaleń w oparciu o dowody, których powód nie powołał, pomimo iż to na powodzie ciążył obowiązek udowodnienia okoliczności z których wywodził żądanie pozwu co do zasady, co do wysokości, jak i co do terminu od którego miałyby być naliczane odsetki, niezależnie od tego czy Sąd za podstawę swego rozstrzygnięcia przyjął art. 405 k.c., art. 401 k.c. czy też art. 415 k.c.;

B) art. 415 k.c. art. 361 k.c. poprzez ich niezastosowanie i ustalenie, iż w odrębnym procesie powód, dochodzący roszczeń restytucyjnych, może działać na zasadzie art. 405 i 410 k.c. w sytuacji gdy konieczność zastosowania tychże przepisów wynikała wprost z charakteru wszczętego i prowadzonego przez powoda postępowania oraz treści art. 338 § 2 k.p.c., już po prawomocnym zakończeniu postępowania oznaczonego sygnaturą akt.

I C 243/12 prowadzonego przez Sąd Rejonowy w Zgierzu;

C) niezależnie od dwóch poprzednich zarzutów dotyczących naruszenia przez Sąd prawa materialnego, dalej idących niż zarzut niniejszy – art. 455 k.c. oraz art. 481 k.c. poprzez ich błędną wykładnię i ustalenie z nieznanymi skarżącej przyczyn dla których Sąd przyjął termin naliczania odsetek ustawowych za opóźnienie od dnia 1 czerwca 2016 r.;

D) art. 117 § 1 k. c. art. 118 k. c. art. 120 § 1 k. c. poprzez ich niezastosowanie i nie wyjaśnienie w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku

z jakich przyczyn Sąd nie odniósł się do podniesionego przez pozwaną zarzutu przedawnienia roszczeń powoda dochodzonych w niniejszym postępowaniu;

E) art. 405 k.c. i art. 410 k.c. poprzez ich błędną wykładnię i ustalenie wbrew treści orzecznictwa Sądu Najwyższego i stanowiska komentatorów, a nade wszystko wbrew uchwale Sądu Najwyższego powołanej przez Sąd w uzasadnieniu (II PZP 1/12), iż roszczenie powoda może być dochodzone na zasadach określonych w niniejszych normach w trybie przewidzianym w art. 338 § 1 k.p.c., co w świetle powołanych powyżej zarzutów prawa procesowego winno dać Sądowi asumpt do ustalenia, iż wykładnia tychże przepisów może prowadzić do jednego wniosku – o oddalenie powództwa z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia w niniejszym procesie, jako odrębnej nowej sprawie;

F) niezależnie od zarzutów podniesionych powyżej z uwagi na powołanie w treści uzasadnienia Sądu normy - art. 409 k.c. poprzez jego błędną wykładnię polegającą na tym, iż Sąd ustalił, że pozwana po kilku latach od wyegzekwowania świadczenia wydatkowana przez pozwaną kwota uzyskana w lutym 2012 r. nie została wydatkowana w sposób zbytkowy, w sytuacji gdy

z zeznań samej powódki a nade wszystko doświadczenia życiowego wynika wprost, iż powódka środków tych już nie ma, albowiem częściowo wydatkowała je na kwestie związane ze postępowaniem I C 243/12,

a w pozostałym zakresie je zużyła, co w świetle faktu, iż jest matką samotnie wychowująca nastoletniego już obecnie syna, a od uzyskania świadczenia przed wytoczeniem powództwa o jego zwrot minęło 5 lat, nie sposób uznać za niewiarygodne.

Nadto skarżąca wniosła:

- w związku z pominięciem przez Sąd treści postanowienia referendarza Sądowego z dnia 1 października 2015 r., wydanego w sprawie I C 243/12

i faktu, iż powodowi przysługiwało prawomocne rozstrzygnięcie Sądu

o obowiązku zwrotu przez pozwaną kwoty 1 200 zł zasądzone tymże postanowieniem, w sytuacji jeśli Sąd już zdecydował się wyliczyć świadczenie należne powodowi, pomimo braku dowodów, to winien i tę kwotę uwzględnić, a która to kwota została już powodowi przez pozwaną zwrócona, załączam potwierdzenie wyegzekwowania rzeczony kwoty od pozwanej i wnoszę

o dopuszczenie dowodu z tegoż dokumentu na okoliczność spełnienia świadczenia. Wydaje się, iż dowód ten nie jest konieczny w świetle faktu, iż został dopuszczony i przeprowadzony dowód z prawomocnego wyroku Sądu Rejonowego w Zgierz, to jednakże pozwana dowód ten zgłasza, albowiem

z niewiadomych dla strony pozwanej przyczyn okoliczność ta przez Sąd nie została uwzględniona;

- na zasadzie art. 390 § 1 k. p. c. w związku z ujawnieniem się w niniejszej sprawie zagadnienia prawnego budzącego poważne wątpliwości wnoszę o przekazanie przez Sąd Okręgowy do rozstrzygnięcia Sądowi Najwyższemu treści tegoż zagadnienia, a to:

Na podstawie jakiego przepisu prawa proceduralnego w odniesieniu do jakiej materialno - prawnej podstawy (a zatem w odniesieniu do jakich reguł czy wynikających z art. 405 k.c., 401 k.c., czy 415 k.c.) pozwany, w tym postępowaniu powód, może dochodzić zwrotu wyegzekwowanego świadczenia po uchyleniu prawomocnego wyroku zaocznego zasadzającego

i zmianie jego treści poprzez oddalenie powództwa, w sytuacji gdy nie zgłosił roszczenia restytucyjnego, o którym mowa w art. 338 § 1 k.p.c., w tym czy możliwe jest odwołanie się do przepisów art. 398(15) k.p.c. lub art. 415 k.p.c. przez analogię i od kiedy zaczyna biec termin wymagalności a tym samym przedawnienia roszczenia o zwrot wyegzekwowanego w ten sposób świadczenia — czy od daty prawomocnego zakończenia postępowania

w którym uchylono prawomocny wyrok zaoczny i oddalono powództwo czy od daty gdy zostało ono wyegzekwowane na podstawie prawomocnego wyroku zaocznego świadczenie w drodze egzekucji komorniczej (powzięcia informacji o obowiązku spełnienia świadczenia), czy też od daty skierowania przez pozwanego wniosku kwestionującego prawomocność oraz zasadność wydania wyroku, a tym samym samego roszczenia, niezależnie od formy wybranego środka prawnego tj. wniosku o przywrócenie terminu do złożenia sprzeciwu od prawomocnego wyroku zaocznego czy też skargi o wznowienie postępowania?

Skarżąca wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego za I i II instancję według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

apelacja jest bezzasadna.

Sąd Okręgowy podziela i przyjmuje za własny ustalony przez Sąd Rejonowy stan faktyczny. Wbrew zapatrywaniom skarżącej, Sąd Rejonowy dokonał prawidłowej oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, w oparciu o którą prawidłowo ustalił fakty istotne dla rozstrzygnięcia.

W rozbudowanej apelacji skarżąca podniosła szereg zarzutów naruszenia procedury cywilnej. W pierwszej kolejności omówić należy zarzuty związane z oceną materiału dowodowego, które ze swej istoty dotyczą (w każdym razie powinny dotyczyć) podstawy faktycznej rozstrzygnięcia. W myśl art. 233 § 1 k.p.c. sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału. Ocena dowodów polega na ich zbadaniu i podjęciu decyzji, czy została wykazana prawdziwość faktów, z których strony wywodzą skutki prawne. Celem sądu jest tu dokonanie określonych ustaleń faktycznych, pozytywnych bądź negatywnych i ostateczne ustalenie stanu faktycznego stanowiącego podstawę rozstrzygnięcia. Ocena wiarygodności mocy dowodów przeprowadzonych w danej sprawie wyraża istotę sądenia w części obejmującej ustalenie faktów, ponieważ obejmuje rozstrzygnięcie

o przeciwnych twierdzeniach stron na podstawie własnego przekonania sędziego powziętego w wyniku bezpośredniego zetknięcia ze świadkami, stronami, dokumentami i innymi środkami dowodowymi. Powinna ona odpowiadać regułom logicznego rozumowania wyrażającym formalne schematy powiązań między podstawami

wnioskowania i wnioskami oraz uwzględniać zasady doświadczenia życiowego wyznaczające granice dopuszczalnych wniosków i stopień prawdopodobieństwa ich występowania w danej sytuacji. Jeżeli z określonego materiału dowodowego sąd wyprowadza wnioski logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym, to ocena sądu nie narusza reguł swobodnej oceny dowodów. Tylko w przypadku, gdy brak jest logiki w wiązaniu wniosków z zebranymi dowodami, lub gdy wnioskowanie sądu wykracza poza schematy logiki formalnej albo, wbrew zasadom doświadczenia życiowego, nie uwzględnia jednoznacznych praktycznych związków przyczynowo-skutkowych to przeprowadzona przez sąd ocena dowodów może być skutecznie podważona.

W świetle powyższych wywodów zarzuty rozpoznawanej apelacji przywołujące art. 233 § 1 k.p.c. zostały wadliwie zbudowane. Charakterystyczne jest to, że zarzutom tym nie towarzyszy przywołanie błędów w ustaleniach faktycznych. Skarżąca w rzeczywistości nie podważa oceny dowodów tylko ocenę faktów pod kątem stosowanego prawa materialnego. Nie należą do sfery faktów kwestie udowodnienia wysokości roszczenia, waloru prawomocności wyroku zaocznego, odpowiedzialności skarżącej za koszty postępowania egzekucyjnego, istnienia po stronie skarżącej świadomości, że może spoczywać na niej obowiązek zwrotu wyegzekwowanego roszczenia czy „zaniechania faktu, iż pozwany w ogóle nie udowodnił wysokości należnego mu świadczenia” i przyczyn dochodzenia odsetek za opóźnienie od określonej daty (zarzut 1J). Zagadnienia te podlegają analizie, ale w ramach poprawności zastosowania prawa materialnego.

Zarzut naruszenia art. 227 k.p.c. w zw. z art. 232 zd. 1 k.p.c., art. 244

§ 1 k.p.c. i art. 217 § 1 k.p.c. jest zasadny o tyle, że wniosek dowodowy dotyczący dokumentów z akt sprawy egzekucyjnej rzeczywiście nie został odpowiednio sprecyzowany. Skarżąca zapomina jednak, że okoliczności dotyczące przebiegu postępowania egzekucyjnego, wynikające z dokumentów tworzących akta sprawy Km 95/13, należały do kategorii okoliczności bezspornych. Sporna była tylko ich ocena pod kątem prawa materialnego, co nie przekłada się na zasadność kwestionowania sposobu zbudowania podstawy faktycznej rozstrzygnięcia. Odwołanie się przez Sąd Rejonowy do dokumentów z akt komorniczych miało charakter pomocniczy i – co warto dodać uzupełniająco – nie wykraczało poza kompetencje wynikające z art. 232 k.p.c. (który daje także możliwość działania ex officio).

Nie ma także racji skarżąca zarzucając naruszenie art. 227 k.p.c. w zw. z art. 217 § 1 k.p.c. w kontekście oddalenia wniosku dowodowego dotyczącego świadka F.. W niniejszej sprawie nie podlegała badaniu zasadność wyroku, który rozstrzygał o roszczeniach zgłoszonych przez skarżącą w sprawie I C 2431/12. Sąd I instancji prawidłowo wywiódł i szeroko uzasadnił zakres związania rozstrzygnięciem zapadłym w innym postępowaniu i rolę uzasadnienia wyroku. Sąd Okręgowy w pełni akceptuje tę argumentację, która nie wymaga powtórzenia. Skarżąca nie może liczyć na to, że po prawomocnym oddaleniu jej roszczeń, będą one ponownie weryfikowane w innej sprawie.

Kończąc omawianie zarzutów ściśle formalnych, tak aby nie wracać do tej grupy zagadnień w dalszej części uzasadnienia, trzeba podkreślić, że niezrozumiały jest zarzut naruszenia art. 328 § 2 k.p.c. Uregulowanie to dotyczy elementów konstrukcyjnych uzasadnienia w kontekście możliwości ustalenia sposobu rozumowania sądu, prowadzącego do wydania wyroku określonej treści. Nie można w ten sposób podważać sposobu interpretacji przez sąd stanowiska strony.

Pozostałe zarzuty naruszenia procedury cywilnej dotyczą materialnej podstawy rozstrzygnięcia. Skarżąca na różne sposoby interpretacyjne próbuje wykazać, że art. 338 k.p.c. wyklucza możliwość dochodzenia zwrotu nienależnego świadczenia w innym procesie niż ten, który zakończył się oddaleniem roszczenia objętego wyrokiem zaocznym. Z argumentacją skarżącej nie można się zgodzić.

Zgodnie z art. 338 § 1 k.p.c. uchylając lub zmieniając wyrok, któremu nadany został rygor natychmiastowej wykonalności, sąd na wniosek pozwanego orzeka w orzeczeniu kończącym postępowanie o zwrocie spełnionego lub wyegzekwowanego świadczenia lub o przywróceniu poprzedniego stanu. Przepis regulujący wniosek restytucyjny mają charakter procesowy i ustanawiają uproszczony sposób dochodzenia roszczenia, a jego podstawę materialnoprawną stanowią przepisy o bezpodstawnym wzbogaceniu (nienależnym świadczeniu). Stanowisko to jest ugruntowane

w orzecznictwie (por. np. wyrok Sądu Najwyższego z 15 lutego 2013 r., I CSK 323/12, L.). Jeżeli pozwany, który doprowadził do podważenia wyroku zaocznego, nie złoży wniosku restytucyjnego najpóźniej przed zamknięciem rozprawy przed sądem drugiej instancji, będzie musiał dochodzić zwrotu świadczenia w osobnym procesie. Podważanie takiego charakteru wniosku restytucyjnego nie ma żadnej podstawy prawnej. Sąd Okręgowy w pełni podziela rozbudowane wywoły Sąd I instancji na ten temat. Sąd ten przywołał także orzecznictwo Sądu Najwyższego, które zasługuje na pełną akceptację. Skarżąca całkowicie bezzasadnie zarzuca, że wnioski tego typu

w innych sytuacjach procesowych, jak w przywołanych w apelacji art. 398¹⁵

§ 1 k.p.c. i art. 415 k.p.c., mają odmienne znaczenie. Twierdzenia te są gołosłowne – wszystkie wnioski restytucyjne pozwalają uniknąć dodatkowego procesu, ale nie wykluczają osobnej sprawy o roszczenie zbudowane na przepisach regulujących nienależne świadczenie.

Bezpodstawne są także zarzuty naruszenia art. 338 § 2 k.p.c., który przesądza, że wniosek restytucyjny nie wyłącza możliwości dochodzenia

w osobnym procesie naprawienia szkody poniesionej wskutek wykonania wyroku. Uregulowanie to wynika wyłącznie z tego, że zakres restytucji z art. 338 § 1 k.p.c. jest ograniczony. Restytucja, jeżeli została wybrana przez zubożonego w ramach kompetencji z art. 338 § 1 k.p.c., nie niweluje wszystkich skutków wykonania wyroku zaopatrzonego w rygor natychmiastowej wykonalności. Ma na celu tylko usunięcie ujemnych skutków wykonania wyroku, ale tylko w zakresie zwrotu spełnionego lub wyegzekwowanego świadczenia, a także przywrócenia stanu poprzedniego. Restytucja dotyczy tego co zostało wyegzekwowane (także kosztów procesu

i odsetek). Nie prowadzi natomiast do usunięcia dalszych skutków wykonania takiego wyroku, w szczególności naprawienia szkody poniesionej przez pozwanego wskutek wykonania wyroku, następnie uchylonego lub zmienionego. Dotyczy to zwłaszcza szkód powstałych w związku z egzekucją. Roszczeń z tego tytułu pozwany może dochodzić wyłącznie w osobnym procesie i tylko takie jest znaczenie art. 338 § 2 k.p.c.

Na nieporozumieniu polega zarzut, obliczony chyba na zakwestionowanie materialnej podstawy rozstrzygnięcia, że egzekwowany wyrok zaoczny stanowił podstawę egzekucji nie z powodu nadania rygoru natychmiastowej wykonalności, ale jako orzeczenie prawomocne. Wyrok zaoczny podlega wykonaniu dzięki rygorowi natychmiastowej wykonalności. Ten konkretny wyrok nie mógł stać się prawomocny, gdyż okazało się, że nie dokonano prawidłowego doręczenia (art. 343 k.p.c.) Warunkiem ustawowym zaskarżenia wyroku zaocznego sprzeciwem jest "doręczenie" wyroku pozwanemu, natomiast brak skutecznego doręczenia sprawia, że wyrok nie staje się prawomocny (tak, słusznie Sąd Najwyższy w postanowieniu

z 25 października 2007 r., II CNP 166/07, L.).

Powyższe uwagi przesądzają, że bezzasadne są zarzuty dotyczące materialnej podstawy roszczenia w postaci nienależnego świadczenia (art. 405 k.c. i 410 k.c., także w zakresie niezastosowania art. 415 k.c. do świadczeń wyegzekwowanych na rzecz skarżącej). Przy czym nie ma także racji skarżąca, że zasądzenie dochodzonych kwot było niemożliwe z uwagi na to, że nie występuje już stan wzbogacenia. Zgodnie z art. 409 k.c. obowiązek wydania korzyści lub zwrotu jej wartości wygasa, jeżeli ten, kto korzyść uzyskał, zużył ją lub utracił w taki sposób, że nie jest już wzbogacony, chyba że wyzbywając się korzyści lub zużywając ją powinien był liczyć się

z obowiązkiem zwrotu. Nie wystarczy samo zużycie (wydatkowanie) sumy pieniężnej dla uznania, że została ona zużyta lub utracona. Dla zastosowania tej zasady konieczne jest udowodnienie zużycia, powodującego trwający brak wzbogacenia (tak np. wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z 29 kwietnia 2016 r., I ACa 1553/15, L.). W przypadku wzbogacenia, którego pierwotnym przedmiotem była określona suma pieniężna zagadnienie jest dużo bardziej skomplikowane. Dlatego w części orzecznictwa podkreśla się wręcz, że gdy przedmiotem wzbogacenia jest suma pieniężna, stan wzbogacenia utrzymuje się mimo jej wydania (zob. zwłaszcza wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z 3 marca 2016 r., I ACa 1678/15, L.). Również w omawianym zakresie rozważania Sądu Rejonowego są kompletne, wielowątkowe i szeroko umotywowane. Jako takie zasługują na pełną akceptację Sądu Okręgowego bez potrzeby powtarzania tych wywołów.

Wbrew zarzutowi apelacji roszczenie powoda zostało udowodnione (art. 6 k.c.). Kwestię sposobu zbudowania stanu faktycznego omówiono we wcześniejszych rozważaniach. Na podstawie tych faktów, Sąd Rejonowy prawidłowo ustalił kwoty ściągnięte od spółki (...) w postępowaniu egzekucyjnym – wyliczenie tych należności na stronie 8-9 uzasadnienia. Koszty postępowania egzekucyjnego podpadają pod pojęcie szkody poniesionej przez pozwanego wskutek wykonania wyroku, następnie uchylonego lub zmienionego. Podstawą tego roszczenia jest art. 415 k.c. Odmienne stanowisko Sądu Rejonowego w tym zakresie trzeba uznać za błędne, ale pozbawione wpływu na trafność rozstrzygnięcia. Sąd Okręgowy bada sprawę pod kątem prawidłowości zastosowania prawa materialnego i może skorygować materialną podstawę roszczenia. Przy czym nie ma znaczenia podstawa roszczenia wskazana przez powoda. Podstawę tę określa sąd, ale w granicach faktów, na które powołuje się powód.

Trudno zrozumieć dlaczego skarżąca oczekuje pomniejszenia zasądzonego roszczenia o koszty procesu ze sprawy I C 243/12. Przyznana

w tym trybie kwota 1 200 zł nie zmniejsza wzbogacenia skarżącej, tylko stanowi zwrot kosztów ostatecznie przegranego przez nią procesu. Dlatego wniosek dowodowy skarżącej dotyczący tej okoliczności dotyczył okoliczności nieistotnej dla rozstrzygnięcia (art. 227 k.p.c.).

Podniesiony przez pozwaną zarzut przedawnienia roszczenia, pomijając nawet kwestię znaczenia procesowego wyroku uchylającego pierwszy wyrok

z dnia 12 grudnia 2017 roku i trafności wyrażonego w nim stanowiska, jest oczywiście bezzasadny. Termin przedawnienia dla roszczenia

z bezpodstawnego wzbogacenia wynosił 10 lat (art. 118 k.c. we wcześniejszym brzmieniu), a więc nie upłynął nawet liczony od 2012 roku.

Nie doszło także do naruszenia art. 455 k.c. w zw. z art. 481 k.c. Odsetki zasądzono od dnia wezwania skarżącej do zapłaty w ramach procedury zawezwania do próby ugodowej. Pismo doręczono skarżącej 31 maja 2016 roku, a więc od dnia następnego od doręczenia pozostawała ona w opóźnieniu ze spełnieniem świadczenia.

Sąd odwoławczy nie jest związany wnioskiem o zwrócenie się

z pytaniem prawnym do Sądu Najwyższego w trybie art. 390 § 1 k.p.c.

w sprawie nie powstało żadne zagadnienie prawne budzące poważne wątpliwości.

Z tych wszystkich względów, na podstawie art. 385 k.p.c., apelacja podlegała oddaleniu.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c. Koszty te obejmują wynagrodzenie pełnomocnika ustalone na podstawie § 2 pkt 4 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2015 r. poz. 1800 ze zm.).